

חגי ארגוב

הדמות, מיקומה ואופן הצגתה

את עבודתה האמנותית של חוה ראוכר, אמנית רחובותית ותיקה, ניתן לחלק לשלוש תקופות. בסוף שנות ה-70 מושפעת הציירת מהפוטוריאיזם האמריקאי והיא ציירת בעזרת מברשת אויר דמויות יושבות על כסא נוח. הסטאטיות של הדמויות מתפרקת במשך שנות ה-80. הדמויות מתוארות כמו מגזרת ולחלופין כרישום פרימיטיבי על גבי נייר משובץ. אם האיש על הכסא הקרין שליטה וסדר, אזי שלל הדמויות כעת מפגינות אנארכיה טוטאלית. בשנים האחרונות נצמדת שוב ראוכר אל הריאליזם אלא שהפעם היא מתבוננת בדוגמניות עירום. גיבורות ציוריה כעת הן עולות חדשות מרוסיה, כאלה אשר בהווייתן מזכירות לה את שנות ה-50 בארץ.

ראוכר נולדה ב-1948 בבולגריה, למדה אמנות בתל-אביב, שהתה שש שנים בארצות הברית, שם גם למדה אמנות, ואף הציגה בתערוכות בארצות הברית ובאירופה. בתערוכה הנוכחית מוצגים ציורים שנעשו בשנים 1980-1986. עבודותיה של ראוכר עוסקות בנושא הדיוקן העצמי, אלא שאין המדובר בתיאור ראשו של האמן המתבונן ישירות אל עיניו של הצופה. האמנית נעזרה בחברים ובשכנים שרשמו את דמותה כפי שעיניהם רואות וידיהם משרבטות. לצד אוסף הרישומים החובבניים, מופיעות שורות טקסט המזכיר חלום או רצף זכרונות מידיים. כל אלה יחד מתוארים על גבי הבד כאילו הוקרנו או צולמו על נייר מכתבים. התוצאה המתקבלת היא דיוקן מפורק שניזון מכתובה אוטומטיסטית, מצירופי רישום ותיאור של צללית בפרופיל. האמנות של ראוכר קשורה בחלל ובזמן; החלל עבודה הוא אספקט טעון בדיקה בלתי פוסקת. הדמות היושבת בכסא הנוח אינה נמצאת בחלל ריאליסטי (פנים חדר, חוף ים, חצר) על אף שהיא מתוארת באורח ריאליסטי ביותר. פרטי הדיוקן משנות ה-80 מתוארים בטכניקה של השטחה ילדותית אך מרמזים לכמו קולאז'ים על הבד. גם העולות החדשות אינן מצויירות בסטודיו של האמנות אלא כנוף אלגורי המושאל ממקום אחר.

הזמן של ראוכר גם אינו סטאטי, חד מימדי ו/או רציונלי; שכן הגבר שבכסא אינו מלמד את צופיו מתי התיישב שם ובוודאי לא מתי יקום. הזמן של הדיוקן העצמי מורכב מצירוף הרישום של המתנדבים, ארגונם בחלל הציור וכתובת שורות החלומות. הרקע בציורי העולות מרוסיה מתאר את היישוב בארץ בשנות ה-50, בו בזמן שהציורים צוירו בשנות ה-90, בשנים האחרונות. תערוכת הציור האנגלי במוזיאון ישראל והדיון מחדש בנושא הפיגורטיבי ביותר בציור הישראלי מקשים מאד למקם את ראוכר; שכן היא שואבת מהרנסאנס (פיירו דלפרנציסקה) את קומפוזיציות המזרח, מפיקאסו את ההומור הפרימיטיבי, וממאטיס את ההשטחה המודבקת. הנושא המרכזי ביצירתה של ראוכר הוא מיקומה ואופן הצגתה של הדמות בציור. - על כסא, בחלל ריאליסטי, כקולאז' מפורק או על רקע נוף מושאל. כך מהווה קבוצת הציורים המוצגים בתערוכה חוליה מרכזית בתהפחותה האמנותית.